

HUGO

MINISTER EN VICEPREMIER

'Er willen zijn voor een ander is er

DE

In deze Margriet die in het teken staat van mantelzorg, kon een interview met vice-premier en minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Hugo de Jonge (41) natuurlijk niet ontbreken. Hoe probeert hij het verschil te maken in het leven van anderen?

Tekst: Dorine van der Wind.
Fotografie: Marloes Bosch.
Visagie: Nicolette Brøndsted.

bij mij thuis met de paplepel ingegoten'

JONGE

Graag maakt Hugo de Jonge, vicepremier en minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, in zijn drukke agenda tijd voor Margriet, omdat het onderwerp mantelzorg hem zeer aan het hart gaat. De vele mantelzorgers die ons land telt ziet hij als prachtig voorbeeld van hoe wij voor elkaar zorgen en samenleven. Voor al deze mensen, die wel wat meer ondersteuning kunnen gebruiken, wil hij zich graag inzetten. Hij ontvangt ons hartelijk en laat trots zijn werkkamer zien, waar grote, kleurrijke schilderijen hangen van zijn jongere broer Jakob. “Ik mag ze van hem lenen, hier heb ik de ruimte.”

Heeft u zelf ervaring met mantelzorg?

“Mijn ouders en schoonouders zijn relatief jong, en allemaal gelukkig nog kerngezond. Mijn moeder zorgt voor mijn oma van 99, die dementie heeft en in een verpleeghuis woont. Mijn ouders zijn dichterbij haar gaan wonen, zodat mijn moeder daar dagelijks langs kan gaan. Ik vraag weleens of ze dat niet zwaar vindt. ‘Absoluut niet,’ zegt ze dan, ze doet het graag. Ik zie wel welke impact het heeft op haar leven. Het is dagelijkse zorg en als ze met vakantie gaat, moet ze iets regelen. We hebben er zelf nog geen gesprekken over gevoerd met onze ouders. Het zou op enig moment wel goed zijn, om uit te spreken wat de verwachtingen zijn. Hoe wil je oud worden? Wat zijn je wensen qua woonruimte en zorg, wat verwacht je van je partner en je kinderen? Als ze straks ondersteuning nodig hebben, hoop ik dat we zo veel mogelijk met mijn broers en zussen kunnen helpen.”

U bent uw loopbaan begonnen in het onderwijs, waarom koos u destijds voor dat vak?

“Ik koos voor de pabo omdat ik werken met kinderen altijd leuk heb gevonden. Maar echt verliefd op het onderwijs werd ik pas tijdens mijn stage op de basisschool de Akker in de Millinxbuurt in Rotterdam-Zuid. Dat was, zeker destijds, een heel slechte wijk met veel drugsoverlast, armoede en achterstan-

‘TOEN MIJN DOCHTER HOORDE DAT WE NEGENTIEN JAAR GETROUWD ZIJN, ZEI ZE: ‘DAN BEN JE ECHT KAPOT OUD!’

den. Het was prachtig om daar te mogen werken. Veel van de kinderen die daar naar school gaan, hebben van huis uit niet veel meegekregen van wat je ze wel zou gunnen en moesten al jong leren omgaan met volwassen problemen. Maar ze kwamen met veel zin de school in huppelen. Het is zo mooi om in hun leven het verschil te mogen maken. Dat is altijd de rode draad in mijn werk gebleven. Je kunt het verschil maken als je bereid bent dingen morgen anders te doen dan je ze gisteren deed. Dat probeer ik nu ook te doen als minister. Ik wil het leven van mensen beter maken. Voor mensen die in de zorg werken en voor mensen die zorg ontvangen.”

Hoe combineert u werk en privé?

“Ik doe mijn best er thuis genoeg te zijn. Onze zoon Ismaël (14) en onze dochter Sarah (11) zijn twee pubers die ook hun vader nodig hebben. Ik probeer elke zaterdag langs de lijn te staan als ze moeten voetballen of hockeyen. Ook heb ik mijn vrouw beloofd dat ik doordeweeks minimaal één keer thuis mee-eet. We hebben onze weg gevonden en zijn er een beetje aan gewend geraakt. In mijn vorige baan als wethouder van Rotterdam was ik ook veel van huis. Maar de eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat dit werk niet makkelijk te combineren is met thuis. Ik heb altijd het gevoel dat ik er meer zou willen zijn.”

Zijn uw kinderen geïnteresseerd in uw werk?

“Ze gaan er heel nuchter mee om. Ze worden weleens aangesproken op mijn

werk. Maar voor hen is het niet zo spannend of belangrijk. Daarnaast hebben ze ook de leeftijd dat ze meer aandacht hebben voor de gemiddelde YouTuber dan voor mijn werk. Dat is heel gezond. Sarah gaf wel laatst een spreekbeurt over ministers en vroeg mij mee, ‘want,’ zei ze ‘als ik het over konijnen zou doen, had ik die ook meegenomen.’ Ik moest erbij zitten en vragen beantwoorden. Dat was heel leuk om te doen.”

Door het werk van uw vader, hij was dominee, werd er vroeger ook op u gelet. Hoe was dat?

“Het gezin van de dominee werd met meer dan normale aandacht gevolgd. Als ik kattenkwaad had uitgehaald, was dat al bekend voor ik thuis was. Dan kwam

Over Hugo

Hugo de Jonge werd in 1977 geboren in Bruinisse. Na een baan als leraar op een basisschool in Rotterdam, werd hij onderdirecteur op een andere school. In 2004 werd hij beleidsmedewerker Onderwijs voor de Tweede Kamerfractie van het CDA, daarna was hij werkzaam bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In 2010 werd de Jonge benoemd tot wethouder van Onderwijs, Jeugd en Gezin in Rotterdam. Hij is sinds 2017 vicepremier en minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

er iemand op me af die in Zeeuws dialect zei: ‘Joe ken ik wel, jie bint er een van de dominie.’ Toch went dat en mijn ouders hebben ons nooit anders of extra streng behandeld. Net als nu bij mijn kinderen geldt: ze hebben recht op een normale jeugd.”

Wat wilt u in de opvoeding overbrengen op uw kinderen?

“Vooral dat je er moet willen zijn voor een ander, dat je niet alleen voor jezelf op aarde bent. Zeker in de huidige generatie groeien kinderen op met het idee dat alles om hen draait. Het is erg individualistisch, alles draait om het eigen geluk. Er willen zijn voor een ander vind ik een belangrijke waarde die er bij mij thuis met de paplepel is ingegoten. Mijn ouders deden veel vrijwilligerswerk voor asielzoekers of mensen uit de kerkgemeenschap die het moeilijk hadden. Gelukkig is deze waarde nog flink aanwezig in de Nederlandse samenleving.”

Wat is uw drijfveer in uw werk?

“Dat heeft sterk met die eerdere genoemde waarde te maken. Mijn missie is dat we het samenleven weer een beetje onder de knie te krijgen. Het zit in onze genen, er is geen land met zo veel vrijwilligers en mantelzorgers als Nederland. Tegelijkertijd groeit het aantal eenzame ouderen. Ik vind het

een belangrijke taak om daar iets aan te doen. We kunnen ons niet veroorloven dat zo veel mensen zich eenzaam voelen. De zorg is maar een deel van de oplossing, maar het omzien naar elkaar zullen we als samenleving als geheel moeten doen. Dé eenzaamheid oplossen lijkt misschien onmogelijk. Maar témands eenzaamheid doorbreken kunnen we allemaal. Ik gun ons dat we als land weer beter met elkaar samenleven.”

De overheid doet een steeds groter beroep op mantelzorgers. Wat vindt u daarvan?

“Heel veel mensen zijn mantelzorger zonder te weten dat ze dat zijn. Ze ontfermen zich over hun geliefde, dragen zorgtaken voor hun kind met een beper-

king, bekommeren zich om hun ouder. Uit liefde. Als een vanzelfsprekendheid. Omdat ze zien dat hun partner zich thuis het fijnst voelt, omdat geen ouder de zorg voor een kwetsbaar kind zomaar los kan laten, omdat een ouder hulp nodig heeft bij de boodschappen. Ik vind dat mooi. Toch is mantelzorg niet alleen maar mooi, het kan ongelooflijk intensief zijn. Als mantelzorgers het zwaar hebben, vind ik het belangrijk dat ze goed worden ondersteund. We kunnen namelijk niet zonder hen. Zonder mantelzorg en de inzet van andere vrijwilligers loopt de zorg in no time vast. We mogen mantelzorg daarom nooit als vanzelfsprekend gaan zien, ook al zien veel mantelzorgers dat wel zo.” ▶

Wat doen jullie voor de mantelzorgers?

“Het is heel mooi dat er zo veel mensen zijn die anderen willen helpen. We weten aan de andere kant dat er veel mantelzorgers zijn die overbelast zijn en dat die het lastig vinden om hulp te vragen en te krijgen. Mensen moeten op de hoogte zijn dat er ondersteuning voor ze is. En wij kunnen de waardering voor het werk dat zij doen beter laten blijken. En ze praktisch ondersteunen. Door ze de ruimte te geven even op adem te komen als hun partner op de dagopvang is. Door logeerszorg te regelen voor hun kind met een beperking. Door respijtzorg te organiseren: dat is de zorg die mogelijk is om de mantelzorg te ontlasten zodat hij of zij een middag of weekend op adem kan komen. Veel mantelzorgers vinden het bovendien moeilijk de touwtjes uit handen te geven of ze voelen zich schuldig als ze de zorg, ook al is het maar tijdelijk, aan iemand anders overdragen. Maar het is heel

Hugo's favorieten

MOMENT VAN DE DAG “Elke avond kijk ik met mijn vrouw Netflix voor het slapengaan. Het liefst spannende series, dat helpt om wakker te blijven, zoals *La casa de Papel* of *Narcos*. Of politieke drama's als *Borgen*, *West Wing* en *House of cards*.”

SPORT “Ik probeer twee keer in de week hard te lopen. De eerlijkheid gebiedt me te zeggen, dat het ook weleens een keer in de week is. En als het mooi weer is fiets ik één keer per week. Ik moet natuurlijk wel een beetje in beweging blijven, want tijdens mijn werk zit ik natuurlijk heel veel.”

VAKANTIE “Wij kamperen heel graag, al ons hele leven, en de kinderen vinden het ook

geweldig. We zoeken altijd hetzelfde recept: een rustige camping aan een rivier of meer, bij voorkeur in Italië. Ons leven is al zo complex, heerlijk om het in de vakantie terug te brengen naar het simpele leven op de camping. Waar de moeilijkste vraag is: wat gaan we vanmiddag doen?”

MUZIEK “Muziek is ontzettend belangrijk voor me. Ik luister heel veel naar jazz, die liefde heb ik van mijn vader meegekregen. Voor concerten heb ik minder tijd, maar ik probeer jaarlijks met hem naar een concert te gaan. Om de hoek bij mijn huis is een theater, LantarenVenster, met een goed aanbod.”

Wat gaat er veranderen dit jaar?

Hugo de Jonge: “Er is veel geld extra beschikbaar voor de zorg in 2019. In totaal zo'n vijf miljard. Daarvan is 1,7 miljard om salarissen te laten stijgen en honderden miljoenen voor de ouderenzorg; alleen al voor de verpleeghuiszorg gaat het om zeshonderd miljoen extra. Daarvan kunnen heel veel

nieuwe werknemers worden aangenomen. Voor de verpleeghuiszorg is de verwachting dat er ruim tienduizend extra medewerkers bij komen. Tegelijkertijd is het vinden van deze werknemers de grootste uitdaging waar we in de zorg voor staan. Nu werkt één op de zeven mensen in de zorg. Met de vergrijzing en de groeiende vraag naar zorg in ogenschouw genomen, zou dat op termijn één op de vier moeten worden. Dat is onmogelijk. Daarom moeten we nu kijken hoe we voldoende mensen blijven interesseren voor een baan in de zorg, maar ook hoe we bijvoorbeeld met de inzet van technologie zorgverleners kunnen ondersteunen, zodat zij meer tijd hebben om te doen wat alleen mensen kunnen: liefdevolle zorg geven.”

'DE MEESTE MENSEN WETEN NIET EENS DAT ZE MANTELZORGER ZIJN'

belangrijk dat ze hun grenzen aangeven om het vol te kunnen houden. Mensen willen over het algemeen zo lang mogelijk thuis blijven wonen, en met mantelzorg en de juiste professionele ondersteuning lukt dat vaak heel goed, maar het moet wel verantwoord zijn.”

Hoe zorgt u ervoor dat u de mensen blijft zien waar u het voor doet?

“Ik ga bewust vaak op werkbezoek. Nota's zijn belangrijk, maar ik wil de kleine plaatjes blijven zien bij het verhaal en de mensen spreken om wie het gaat. Ik ga in gesprek om te vragen

wat er anders en beter kan. Een tijdje geleden was ik op bezoek bij een ouder echtpaar. De vrouw zorgde al jaren voor haar man met dementie, maar toen ze zelf lichamelijke problemen kreeg, kon ze dat steeds minder goed volhouden. Ze zagen op tegen de stap naar het verpleeghuis omdat ze niet gescheiden van elkaar wilden wonen. Maar er is een recht om samen te blijven, daar kunnen ze beroep op doen. Het is zeker niet de bedoeling mensen die al zestig jaar getrouwd zijn uit elkaar te halen. Dit voorbeeld liet mij zien dat, ook al is het

in de wet keurig geregeld, de praktijk weerbarstiger is. Het moet beter bekend worden dat dit kan en vervolgens zouden deze mensen meer steun moeten krijgen bij het maken van die keuze en de overstap naar een verpleeghuis. En we moeten natuurlijk zorgen dat er voldoende plek is.”

Houdt uw vrouw, als maatschappelijk werker, u ook in de gewone wereld?

“Zeker, mijn vrouw werkt op twee scholen in Rotterdam-Zuid. Zij biedt mij dagelijks zo'n plaatje bij het verhaal dat ik in de memo's over jeugdzorg zie langskomen. Toen ik midden in de begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer zat, appte zij mij dat bij haar net twee jongetjes op blote voeten en zonder jas bij het hek van de school stonden. Zij is de rest van die dag met jeugdzorg aan de slag geweest. Dat zette mijn werk weer in perspectief. Ik ben weliswaar

bezig met het beleid over huiselijk geweld en jeugdzorg, maar zij spreekt met die gezinnen, zij zit er middenin.”

Jullie zijn al heel lang samen, wat is jullie geheim van een goede relatie?

“We kennen elkaar vanaf 4 havo.

Afgelopen jaar waren we negentien jaar getrouwd. Toen mijn dochter dat hoorde, zei ze: ‘Dan ben je echt kapot oud!’ Als je beiden een eigen werkkring en eigen leven hebt, moet je ervoor zorgen dat je onderdeel blijft uitmaken van elkaars leven. Tijd blijven maken om te horen wat de ander die dag heeft meegemaakt, benieuwd blijven naar elkaars verhalen. Zo voorkom je dat je uit elkaar groeit. Het helpt bij ons wel dat we enigszins hetzelfde vak hebben gekozen, we zijn allebei met de zorg bezig. En gelukkig is mijn vrouw erg geïnteresseerd in alles wat met politiek en beleid te maken heeft.” ■

Hoe zit het met zorgvergoeding?

“Vooropstaat altijd dat zorg en ondersteuning voor iedereen in ons land bereikbaar en betaalbaar moeten zijn. De stijging van de ziektekostenpremie wordt daarom voor een grote groep mensen gecompenseerd door een verhoging van de zorgtoeslag. Daarnaast wil het kabinet de stapeling van zorgkosten die sommige mensen ondervinden tegengaan:

- Het eigen risico voor de zorgverzekering van 385 euro is bevroren tot en met 2021;
- Het percentage van het inkomen dat meetelt voor de berekening van de eigen bijdrage in de Wet langdurige zorg is verlaagd van 12,5 naar 10%;
- Vanaf 2019 wordt het abonnementstarief voor de Wmo van kracht. Daarmee gaan huishoudens die gebruikmaken van een Wmo-voorziening een vast tarief van maximaal € 17,50 per vier weken betalen, ongeacht inkomen, vermogen of gebruik.
- Ook wordt in 2019 de vermogensinkomensbijtelling voor de eigen bijdragen in de Wet langdurige zorg gehalveerd van 8% naar 4% van het vermogen.”